

PATVIRTINTA

gimnazijos

Šalčininkų r. Jašiūnų „Aušros“

Direktorius 2017m. rugsėjo 13 d.

įsakymu Nr. V1- 154

ŠALČININKŲ R. JAŠIŪNŲ „AUŠROS“ GIMNAZIJOS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Šalčininkų r. Jašiūnų „Aušros“ gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Šalčininkų r. Jašiūnų „Aušros“ gimnazijoje individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu.
3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
 - 3.3. veiksmų turi būti imtasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
4. Visi Šalčininkų r. Jašiūnų „Aušros“ bendruomenės nariai privalo susipažinti su gimnazijos „Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu“, patvirtintu Šalčininkų r. Jašiūnų „Aušros“ gimnazijos direktoriaus 2017-09-13 įsakymu Nr. V1- 154 pasirašytinai. Mokinius bei mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) su tvarka, reglamentuota apraše, supažindina klasės vadovas tėvų susirinkimo, individualaus pokalbio metu. Mokiniai bei mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) patvirtina tai savo parašu .

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

5.2. **patyčios** gali būti **tiesioginės** (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar **netiesioginės** (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. **žodinės patyčios**: prasivardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.3. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.

5.4. **besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

5.5. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

5.6. **patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.7. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.8. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

5.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos respublikos ŠMM ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr.V-190 „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis“..

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdytojų grupė). Mokyklos vadovas Vykdytojų grupės nariais paskiria 3 pedagogus, kurie:

9.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (kartą per trimestrą);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl Prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus Prevencijos ir intervencijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. **Klasės vadovai** vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją savo vadovaujamoje klasėje:

10.1. su socialiniu pedagogu ne mažiau kaip tris kartus per mokslo metus išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias klasėje, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis;

10.2. Klasių vadovai klasės valandėlių metu išsiaiškina ir aptaria su vaikais žodines, fizines, socialines, elektronines patyčias (jų atpažinimą, ypatumas ir tinkamą reagavimą) pasirinkta forma. Klasės valandėlių tikslas – aptarti su vaikais priežastis, kodėl vyksta patyčios, padėti vaikams atskirti prasimanymus ir faktus, susijusius su patyčiomis, drąsinti apie tai kalbėti atvirai, pranešti suaugusiems, aptarti galimus sprendimo būdus.

10.3. Klasių vadovai kiekvieno tėvų (globėjų, rūpintojų) susirinkimo metu, individualių pokalbių metu skiria reikiamą laiką ir dėmesį klasės mikroklimato ir tarpusavio santykių aptarimui. Su tėvais (globėjais, rūpintojais) aptariamos žodinės, fizinės, socialinės, elektroninės patyčios (jų atpažinimas, ypatumai ir tinkamas reagavimas), konkrečios probleminės situacijos klasėje bei jų sprendimai. Svarbi dalis – tinkamas tėvų (globėjų, rūpintojų) motyvavimas, situacijos atpažinimas ir reikiamų sprendimo būdų ir priemonių taikymas.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. nelieka nuošalyje įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus ir požymius;

11.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, gimnazijos vidaus tvarkos ir mokinio elgesio taisykles;

11.3. jeigu vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar kitas institucijas ;

11.4. informuoja klasės vadovą ir socialinį pedagogą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

11.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vykdyto grupės narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias , kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2).

12. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją ir nustato, patyčių ar smurto tai atvejis atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.

12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2), ją perduoda Vykdyto grupės pirmininkui ;

13. Užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdyto grupės pirmininkas ar socialinis pedagogas) formą registruoja Patyčių registracijos žurnale.

13.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.

13.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

14. Vykdyto grupė ir Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

14.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

15. Mokyklos bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar patvirtinančio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

15.1. kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

16. Socialinis pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamą ar įvykusią patyčias:

16.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

16.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

16.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2) ją perduoda Vykdytojų grupės pirmininkui.

17. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos Tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

Priedas 1 Reagavimo į patyčias planas

Priedas 2 Pranešimo apie patyčias forma

Priedas 3 Preveninių programų įgyvendinimas 2017-2018 m.m.

Priedas 4 Tėvų (globėjų rūpintojų sutikimas)